

POSADZAĆ (23) *vb pf i impf*

pf (17) [w znac. **I.**], *impf* (6) [w znac. **II.**].

o jasne; -sádz-, [-sadz-]; drugie a jasne.

inf posádzać (4). ◇ *praes* [1 sg posadzám.] ◇ 3 sg posádzą (4). ◇ *praet* 3 sg m posádzął (11). ◇ [imp 1 pl posadzajmy.] ◇ *con* 2 sg byś posádzął (1). ◇ 3 pl m pers by posádzali (1). ◇ *impers praet* posádzano (1). ◇ *part praes act* posádzając (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde także XVII w.* (z *Cn*).

I. pf *Wtrącić do więzienia, uwięzić wielu* [kogo (pl)] (17) : Iecháli do niego [Zydowie do Florusa] do Sebáfty vpominájąc go iáko przełożonego áby ich bronił/ ponieważ od nich wzywał dáry wielkie. Kazał ie pofadzać mówiąc/ czemu bierzecie kłięgi zakonu nád wolą Cefárfką. *BielKron* 146; Lud Miśtrzá Pruskiego Henryká vmyślnie niechciał być śpokoziem ná zamku/ częstokroć zwády y rofterki czyniąc iákoby Boguľzę y s thowárzyfzmi iego pofadzáli. *BielKron* 369v, 17, 20v, 54v, 230, 316 (9); [KromHist 26; *Paprkolo* T3 (*Linde*)].

posadzać o co (1): Po iego [Olbrachta] pogrzebie Frederyk Kardynał pofadzał niektore duchowne/ o śkárby ktore pobráli po śmierci krolewśkiey *BielKron* 400v.

W przeciwstawieniu: »posadzać ... puścić« (1): Vznał fie Swátopelk iż źle vdziałał gdy pošły pofadzał/ puścił ie dobrowolnie dárowawśly *BielKron* 350.

Zwroty: »tajemnie posadzać« (1): Innocencyus Papiesz [...] pošłał pošły śwoie do Konśtántynopola ktorych [...] Ewdoxya táiemnie pofadzać y z wśjitkiego złupić kazála *SkarJedn* 131.

»posadzać do więzienia« [szyk zmienny] (1): *SkarŻyw* 131; [Tym poselstwem turecki cesarz po onej porażce zajátrzony posadzał pošły do więzienia *StryjPoczqt* 526].

»na zamek posadzać« (1): Tegoż roku Krol Władźiślaw pofadzał ty pány Polśkie/ iákubá s Kobylan [...] ná gorny zamek Lwowśki: Andrzeiá s Tęczyná [...] ná zamek Krákwśki/ [...] wśzakże fie śtego wywiedli/ y byli wolni. *BielKron* 385.

Szereg: »poimać i posadzać« (2): *LibLeg* 10/57; Páľkálifá/ iáko złęgo á niepoboźnego/ y s Kárdynały iego/ Cefarz potym poimał/ y pofadzał. *KrowObr* 38v; [*StryjPoczqt* 102].

II. impf (6) :

1. Umieszczać; collocare *Cn* [kogo] (6) :

posadzać gdzie (1): Tyránnowie [...] odefłác ie kazáli do Promotá Stárofty miáľtá Numentáńśkiego [...] tám ie v rynku pofadzáno y dľugo głódem y śmrodliwym więzieniem morzono. *SkarŻyw* 532.

[*Zwrot*: »w drzwiach posadzać« = *stawiać na straży*: Potem Stałość [osoba dramatu], śługę w drugich drzwiach posadza, Który nieprzyjáciele od domu pądza. *DramStp* I 628.]

Przen [gdzie] (2) : PRześláduie/ [...] nieprzyiáciel duľzę moię/ poniża ná ziemi duľzne zdrowie moie: Pofadza mię (przez nienawiść y zazdrość) w mieścách cięmnnych/ iáko dawno zmárłe *LatHar* 609.

[*Zwrot*: *peryfr.* »w pošcie [kogo] posadzać« = *nakazywać komu pošcić*: A kiedy na nas pan głódu nieprzepuľczá/ głódem się niemórzmy ani śobie przyrodzenia pśuimy i inśzych wpoście niepofadzáimy iako to wśzyľtko ludzie obľudni czynią. *MurzNT* 14.]

a) Wywyższać, okazywać szacunek (1) :

W przeciwstawieniu: »wypychać ... posadzać« (1): wŹytki domy/ wŹytki zamki/ wŹytki moŹnoŹci Źwiatá tego/ łá w moŹnoŹci á w rofkázowánium Źwięthym iego. A záwŹdy z nich/[...] wypycha mocarze pyŹzne á nádęte/ á poładza w nich wierne á pokorne Źwoie. *RejPos* 293v.

a. Sadzać, usadawiać (3) :

posadzać gdzie (1): á po MŹy prowadzą go [*Króla*] ná MáyeŹtat w poŹród KoŹciołá vczyniony/ támŹe go Arcybiskup poładzáiać/ mowi: [...] *StryjWjaz* D5v.

Przen: *Wynosić, wywyższać* (2) :

W przeciwstawieniach: »spychać a składać, strącać ... posadzać« (2): Pan zá niewdzyęcznoŹć Źtrąca pyŹznego á pokornego poładza ná iego mieyŹcu. *RejPos* 215v *marg*, 184v.

Zwroty: »posadzać na [czyim] mieyscu« (1): *RejPos* 215v *marg cf W przeciwstawieniach*.

»posadzać na stolcu« (1): Nie wnoŹŹe ná pyche á ná nádętoŹć márná Źwiatá tego tey nędzney páŹczęki Źwoiey/ gdyŹ wieŹ iŹ on záwŹdy łpycha á łkłáda mocarze s pyŹnych á s powyŹŹŹzonych łtolczow ich/ á poładza ná nich pokorne [*Qui autem se exaltaverit, humiliabitur; et qui se humiliaverit, exaltabitur Vulg Matth 23/12*]. *RejPos* 184v.

2. [Obierać, powoływać na stanowisko [kogo]:

Zwroty: »na [czyje] mieysce posadzać«: Sufficio, [...] Záładzam mieyŹce drugiego/ ynego ná czyie mieyŹce poładzam. *Volck* 197.

»na stolicę posadzać«: ale przez wolne obieranie pana sobie od Boga pirwej naznaczonego wybiera i onego na stolicę swą królewską posadza. *PismaPolit* 279.]

Synonimy: **I.** *uwięzić*; **II. 2.** *mianować, obierać, powoływać, wybierać*.

Formacje współrdzenne cf SADZIĆ.

Cf POSADZANY